

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Δημ. Κανατσούλη, Η Δυτική Μακεδονία κατά τους αρχαίους χρόνους. (Διάλεξις)

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.845](https://doi.org/10.12681/makedonika.845)

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Δημ. Κανατσούλη, Η Δυτική Μακεδονία κατά τους αρχαίους χρόνους. (Διάλεξις). *Μακεδονικά*, 5(1), 563–564. <https://doi.org/10.12681/makedonika.845>

κτῆμονος ὀνομαζομένου Αἶνατ¹. Παρὰ ταῦτα οἱ κάτοικοι, ὡς ὀρθότατα παρατηρεῖ ὁ ὀμιλητής, διετήρησαν ἀκμαῖον τὸ ἑλληνικὸν τῶν φρονήμα, κατὰ δὲ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα τὸ χωρίον τῶν ὑπῆρξε κέντρον τῶν ἀνταρτικῶν σωματῶν τῆς περιοχῆς.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΑΔΗΣ

Δ η μ . Κ α ν α τ σ ο ὕ λ η , Ἡ Δυτικὴ Μακεδονία κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. (Διάλεξις). Θεσσαλονίκη 1958 [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἰδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου 24]. 8ον, σ. 20 μεθ' ἐνὸς χάρτου.

Ἡ ἀνωτέρω διάλεξις ἔγινε πρώτη εἰς τὴν σειράν, τὴν ὀργανωθεῖσαν διὰ τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν ὑπὸ τοῦ Ἰδρυματος Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου κατὰ τὸ ἔτος 1958. Ὁ ὀμιλητής ὀρθῶς παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ τῆς ὀμιλίας ὅτι ἡ ἀρχαία ἱστορία τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας εἶναι ἐλάχιστα γνωστή, διότι αἱ περὶ αὐτῆς πληροφορίαι τῶν ἀρχαίων εἶναι λίαν πενιχραί. Τὰς πληροφορίας ταύτας ὀρθῶς ἐρμηνεύων ὁ συγγραφεὺς καθορίζει τὰ ὄρια τῶν διαφόρων περιοχῶν τῆς ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου καλουμένης Ἄνω Μακεδονίας, ἀποδεικνύει ὅτι τὰ κατοικοῦντα αὐτὴν ἔθνη, οἱ Ὀρέσται, οἱ Λυγκησταί κτλ. ἦσαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως μακεδονικά, ἄρα ἑλληνικά, καὶ ὄχι ἰλλυρικά, ὅπως ἰσχυρίσθησαν μερικοί.

Ἡ Ἄνω Μακεδονία, κατοικουμένη ὑπὸ πληθυσμοῦ ἀγροτικῶ καὶ κτηνοτροφικῶ καὶ μὴ ἔχουσα συχνὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις, στερουμένη δὲ καὶ ἰδίων πόλεων καὶ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ, ἔμεινε καθυστερημένη μέχρι τοῦλάχιστον τῶν χρόνων τοῦ Φιλίππου τοῦ Β', ὁ ὀποῖος κατήργησε τὰς τοπικὰς βασιλείας καὶ μετόπισθε τὰ βασιλεύοντα γένη εἰς τὴν Κάτω Μακεδονίαν. Ἀντιθέτως ὅμως πρὸς τὴν καθυστέρησιν οἱ κάτοικοι, ἠναγκασμένοι νὰ μάχωνται κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν καὶ τῶν ἀπὸ Βορρᾶ βαρβάρων, εἶχον ἀποβῆ πολεμικώτατοι, μετὰ δὲ τὴν συνένωσιν τῆς χώρας τῶν πρὸς τὴν Κάτω Μακεδονίαν τρεῖς τάξεις ἐκ τῶν ἕξ τῶν πεζεταιρῶν ἀπετελέσθησαν ἕξ αὐτῶν, πολυάριθμοι δ' ὑπῆρξαν οἱ ἕξ αὐτῶν στρατηγοὶ καὶ συνεργάται τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἑλληνιστικοὺς χρόνους αἱ πόλεις πληθύνονται, ὀργανοῦνται κατὰ τὸν ἑλληνικὸν τρόπον, ἐκάστη ἔχει τὴν αὐτοτέλειάν της, συνενοῦνται ὅμως κατὰ ἔθνη ἢ κατὰ ἴδιον. Ταῦτα διατηροῦνται μέχρι τοῦ 3ου μ. Χρ. αἰῶνος, μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Καρακάλα. Καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τούτους καὶ βραδύτερον ἀκόμη ἡ Μακεδονία, καὶ ἰδίως ἡ Ἄνω, ἀπέβη τὸ πρόφραγμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τῶν ἀπὸ βορρᾶ βαρβάρων, πολὺ

¹ Ὑπενθυμίζομεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἐτέρου τῶν κυρίων προσώπων τῶν κωμῶδων τοῦ Καραγκιόζη εἶναι Χαατζίη - Ἀϊβάτης.

δ' ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ ὀμιλητὴς ὅτι οἱ σκληροὶ ἀγῶνες καὶ αἱ λαμπραὶ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσέφεραν οἱ Δυτικομακεδόνες καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὼν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Μακεδονίας καὶ ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελοῦν ἀψευδεῖς μάρτυρας τῆς συνεχίσεως τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ αὐτῶν μέχρι σήμερον.

Ἡ διάλεξις εἶναι λίαν διδακτικὴ καὶ ἀξιανάγνωστος, ἰδίᾳ διὰ τοὺς Δυτικομακεδόνας, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανοι διὰ τὴν ἑλληνικὴν τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν τῶν παλαιῶν προγόνων καὶ τῶν πατέρων τῶν.

ΣΤΙΛΙΔΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Κωνστ. Α. Κωνσταντινίδου, "Ερευνα ἐν τῇ Ἄνω Μακεδονίᾳ περὶ τῆς ἀρχαίας Ἡρακλείας τῶν Λυγκηστῶν. Φλώρινα, 1960. 8ον, σ. 26 μεθ' ἑνὸς χάρτου.

Τὸ φυλλάδιον ἀφιεροῦται εἰς τὸν ἀειμνηστον Ἀντώνιον Δ. Κεραμοπούλλον διὰ τὰς ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς του μελέτας περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας. Ὡς γνωστόν, οὗτος κατόπιν τῆς διαπιστώσεως, ὅτι ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ὑπῆρχεν ἀξιόλογος συνοικισμός, ἐταῦτισε τοῦτον πρὸς τὴν Ἡράκλειαν τῶν Λυγκηστῶν, ἐνῶ αὕτη ἐτοποθετεῖτο μέχρι τοῦδε παρὰ τὸ Μοναστήριον. Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Κεραμοπούλλου δέχεται ὁ συγγραφεὺς καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ διὰ προσθήκης πληροφοριῶν καὶ παρατηρήσεων, τὰς ὁποίας περισυνέλεξε καὶ ἔκαμεν ὁ ἴδιος ἐπιτοπίως.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται καὶ πληροφορίες εἶναι ἀξίαι προσοχῆς, ἀλλὰ δι' αὐτῶν δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ γνώμη τοῦ Κεραμοπούλλου, ἡ ὁποία ἐξ ἀρχῆς ἐπαρουσίαζε πολλὰς ἀδυναμίας. Τὰ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μοναστηρίου εὐρήματα καὶ ἰδίως ἐπιγραφαὶ συνηγοροῦσιν, ὅπως ἔδειξεν ἡ κ. Παπάζογλου εἰς τὸ ἀνωτέρω (σ. 508) κριθὲν ἔργον της, ὑπὲρ τῆς παλαιᾶς γνώμης, οὐδὲν δ' ἐκ τῶν μέχρι σήμερον γνωστῶν τεκμηρίων δικαιολογεῖ τὴν γνώμην περὶ ὑπάρξεως δύο πόλεων μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα, τῆς μὲν παρὰ τὴν Φλώριναν, τῆς δὲ παρὰ τὸ Μοναστήριον.

Ἐπὲρ τῆς παλαιᾶς γνώμης συνηγορεῖ καὶ ὁ παρατιθέμενος ὑπὸ τοῦ συγγραφέως χάρτης, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Ἡράκλεια τοποθετεῖται εἰς τὸ ὕψος τοῦ Μοναστηρίου καὶ ὄχι τῆς Φλωρίνης. Εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος τοποθετεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ χάρτου τοῦ Peutingger, ὥστε νὰ μὴ χωρῇ ἀμφιβολία περὶ τῆς θέσεως τῆς πόλεως.

Πλὴν τούτου δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω πρὸς τὸν συγγραφέα καὶ εἰς μερικὰς ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις του. Τὸ στρώμα τῆς στάκτης, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὰ λείψανα τῆς πόλεως, ἀσφαλῶς δεικνύει ἐκτεταμένην πυρκαϊάν, ὅπως πιστεύει ὁ συγγραφεὺς, δύσκολον ὅμως εἶναι νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἔγινε